

Yaşlılık, Yalnızlık ve İnanç Pratikleri: Psiko-Sosyal Dayanıklılık Bağlamında Nitel Bir Araştırma

Muhammet Bener | [ORCID](#) 0000-0002-6648-9844 | [✉ muhammetbener@sdu.edu.tr](mailto:muhammetbener@sdu.edu.tr)
Süleyman Demirel Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, Felsefe ve Din Bilimleri Bölümü, Isparta, Türkiye

[ROR](https://ror.org/00dpzx715) <https://ror.org/00dpzx715>

Kemaleddin Taş | [ORCID](#) 0000-0001-8759-5147 | [✉ kemaleddintas@sdu.edu.tr](mailto:kemaleddintas@sdu.edu.tr)
Süleyman Demirel Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, Felsefe ve Din Bilimleri Bölümü, Isparta, Türkiye

[ROR](https://ror.org/00dpzx715) <https://ror.org/00dpzx715>

Öz

Küresel ölçekte giderek yaygınlaşan yalnızlık olgusu, günümüzde hemen her yaş grubunu etkileyen önemli bir psikososyal sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Yalnızlık, bireyler için bazen bilinçli bir tercih (iradi yalnızlık) olabileceği gibi, bazen de koşulların dayattığı bir zorunluluktan kaynaklanmaktadır. Yaşlılık dönemi yalnızlığı, bir tercihten ziyade yapısal ve durumsal bir zorunluluk niteliği taşımaktadır. Aile, akrabalık ve arkadaşlık bağlarının zayıflamasıyla birlikte yaşlı birey, toplumsal yaşamdan soyutlanarak sosyal izolasyona sürüklenmekte ve yalnız yaşamayı tecrübe etmek durumunda kalmaktadır. Bilhassa eş kaybı sonrasında, bu yalnızlık deneyiminin yaşlılar için kaçınılmaz bir hayat gerçeğine dönüştüğü görülmektedir. Bu çalışma, yalnız yaşayan yaşlıların gündelik dini yaşam pratiklerini incelemeyi ve yalnızlıkla başa çıkma stratejisi olarak din fenomeninin işlevselliğini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Araştırmanın saha çalışması, Isparta il merkezi ve köylerinde ikamet eden, yalnız yaşayan 30 katılımcı ile gerçekleştirilen derinlemesine mülakatlara dayanmaktadır. Nitel araştırma yöntemlerinden fenomenolojik desenin benimsendiği bu çalışmada; yüz yüze görüşmeler yoluyla, katılımcıların 'din' ve 'yalnızlık' olgularına yükledikleri öznel anlamlar irdelenmiştir. Elde edilen bulgular ışığında; yaşlıların yalnızlığı baş edilmesi güç bir süreç olarak tanımladıkları saptanmış; bu zorlukla mücadele etme noktasında ibadet ve dua gibi dini pratiklerin, temel bir sığınak ve teselli kaynağı olarak işlev gördüğü sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler:

Yaşlılık, Yalnızlık, İnanç Pratikleri, Psiko-Sosyal Dayanıklılık, İnanç Temelli Başa Çıkma

Atıf Bilgisi

Bener, Muhammet – Taş, Kemaleddin. “Yaşlılık, Yalnızlık ve İnanç Pratikleri: Psiko-Sosyal Dayanıklılık Bağlamında Nitel Bir Araştırma”. *Sosyolojik Bağlam Dergisi* 7/1 (Nisan 2026), 63-87.

<https://doi.org/10.52108/2757-5942.7.1.3>

Makale Bilgisi

Geliş Tarihi	18.02.2026										
Kabul Tarihi	23.03.2026										
Yayın Tarihi	15.04.2026										
Değerlendirme	İki Dış Hakem / Çift Taraflı Körleme										
Etik Beyan	Bu çalışma Prof. Dr. Kemaleddin Taş danışmanlığında devam eden “Yalnız Yaşayan Yaşlıların Gündelik Yaşamdaki Dini Hayat Tecrübeleri/İsparta Örneği” başlıklı doktora tezi esas alınarak hazırlanmıştır. Araştırmanın bütün aşamalarında etik ilkelere riayet edilmiştir. Saha çalışması öncesinde Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal ve Beşerî Bilimler Etik Kurulu'nun 05.03.2024 tarihli ve 146/27 sayılı kararı ile etik izin alınmıştır. Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur.										
Benzerlik Taraması	Yapıldı - Turnitin										
Etik Bildirim	dergi@sosyolojikbaglam.org										
Çıkar Çatışması	Çıkar çatışması beyan edilmemiştir.										
Yapay Zeka Kullanımı	Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde yapay zeka tabanlı herhangi bir araç veya uygulama kullanılmamıştır. Çalışmanın tüm içeriği, yazar(lar) tarafından bilimsel araştırma yöntemleri ve akademik etik ilkelere uygun şekilde üretilmiştir.										
Yazar Katkıları	<table> <tr> <td>Araştırmanın Tasarımı</td> <td>Yazar-1 (%60) - Yazar-2 (%40)</td> </tr> <tr> <td>Veri Toplanması</td> <td>Yazar-1 (%70) - Yazar-2 (%30)</td> </tr> <tr> <td>Araştırma - Veri Analizi - Doğrulama</td> <td>Yazar-1 (%60) - Yazar-2 (%40)</td> </tr> <tr> <td>Makalenin Yazımı</td> <td>Yazar-1 (%60) - Yazar-2 (%40)</td> </tr> <tr> <td>Metnin Tashihi ve Geliştirilmesi</td> <td>Yazar-1 (%60) - Yazar-2 (%40)</td> </tr> </table>	Araştırmanın Tasarımı	Yazar-1 (%60) - Yazar-2 (%40)	Veri Toplanması	Yazar-1 (%70) - Yazar-2 (%30)	Araştırma - Veri Analizi - Doğrulama	Yazar-1 (%60) - Yazar-2 (%40)	Makalenin Yazımı	Yazar-1 (%60) - Yazar-2 (%40)	Metnin Tashihi ve Geliştirilmesi	Yazar-1 (%60) - Yazar-2 (%40)
Araştırmanın Tasarımı	Yazar-1 (%60) - Yazar-2 (%40)										
Veri Toplanması	Yazar-1 (%70) - Yazar-2 (%30)										
Araştırma - Veri Analizi - Doğrulama	Yazar-1 (%60) - Yazar-2 (%40)										
Makalenin Yazımı	Yazar-1 (%60) - Yazar-2 (%40)										
Metnin Tashihi ve Geliştirilmesi	Yazar-1 (%60) - Yazar-2 (%40)										
Telif Hakkı & Lisans	Yazarlar dergide yayınlanan çalışmalarının telif hakkına sahiptirler ve çalışmaları CC BY-NC-ND 4.0 lisansı altında yayımlanmaktadır										